

Bios2

Thema in de kijker

Activiteiten in de bibliotheek

Bios2 thema reeks

Oktober 2014

Het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen verzamelt via de rapporteringstool Bios2 al geruime tijd cijfermateriaal over de openbare bibliotheken. Het verzameld cijfermateriaal is voor iedereen raadpleegbaar op www.bibliotheekstatistieken.be. Deze website biedt bibliothecarissen en beleidsmakers tal van mogelijkheden om de bibliotheekwerking binnen hun gemeente en binnen het volledig Vlaamse landschap te evalueren.

De themanummers van Bios2 zijn een reeks publicaties waarin telkens één thema wordt uitgelicht op basis van de verzamelde gegevens in Bios2. Wanneer nieuwe gegevens beschikbaar zijn, zullen de reeds gepubliceerde themanummers geactualiseerd worden zodat trends en ontwikkelingen blijvend in kaart gebracht worden.

Ook volgende themanummers zijn beschikbaar:

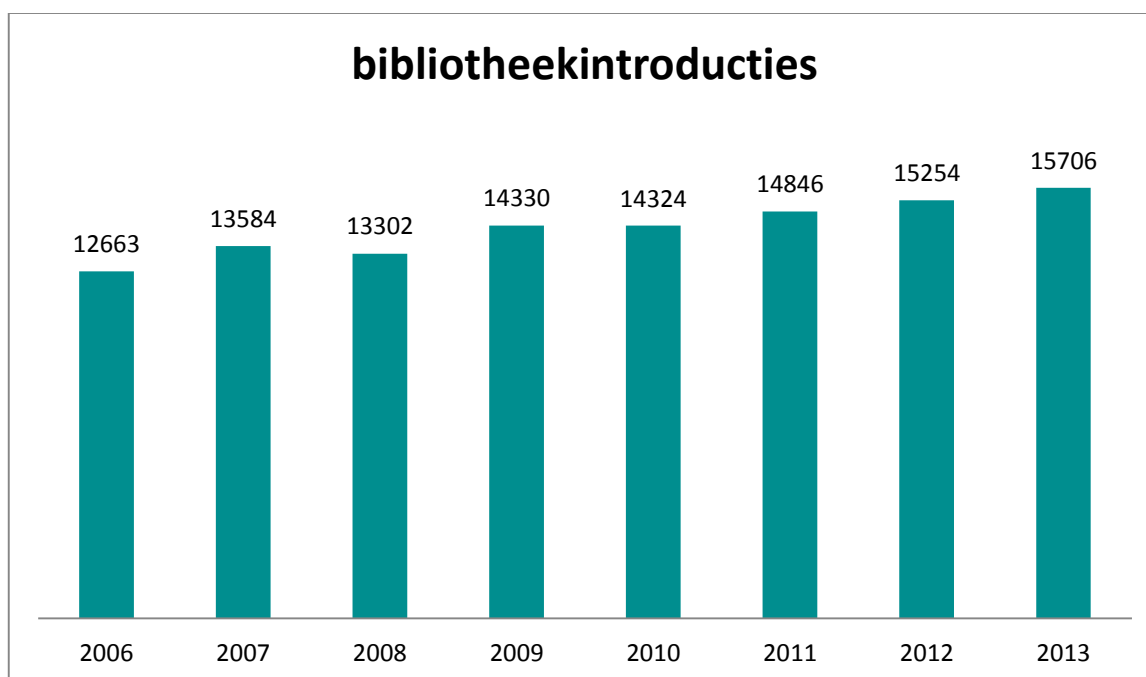
- Bibliotheekinfrastructuur
- Publieksbereik
- Bibliotheekcollecties
- Bibliotheekpersoneel

Inleiding

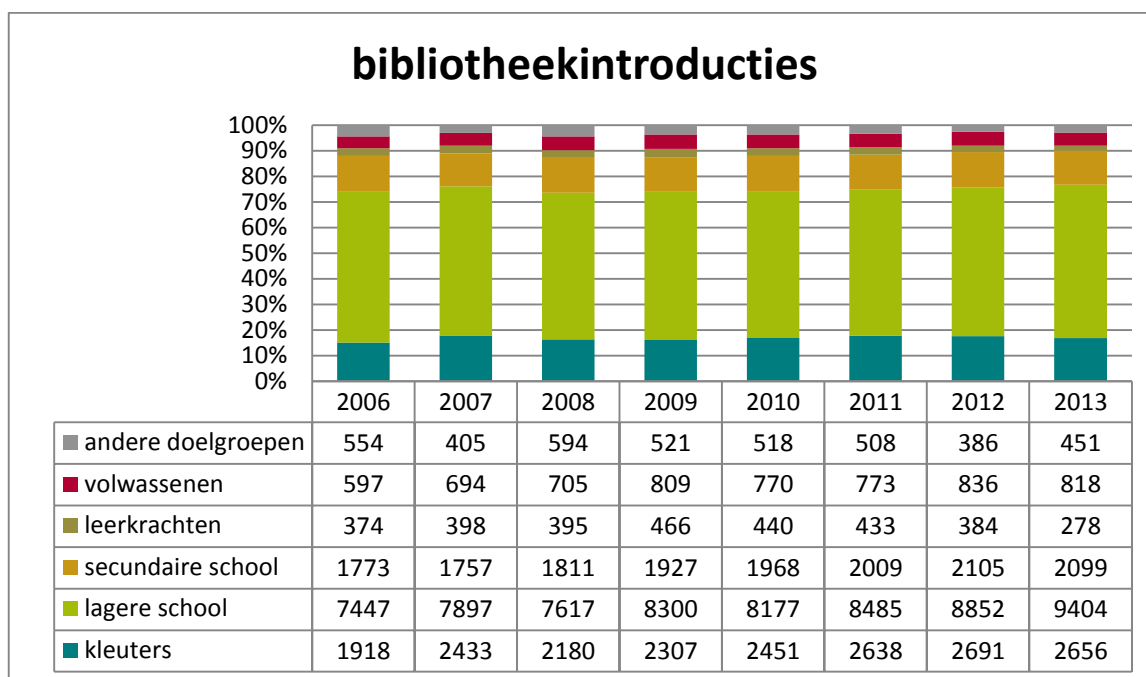
In de bibliotheken vindt er een breed gamma aan activiteiten plaats. Die activiteiten hebben vaak de intentie om de bibliotheekcollecties of -werking onder de aandacht te brengen, maar bibliotheken organiseren ook educatieve activiteiten, zoals (lees)bevorderingsmomenten of internetcursussen. In Bios2 worden de voornaamste activiteiten geregistreerd. De bibliotheek kan de activiteit zelf of in samenwerking met anderen organiseren. Samenwerking impliceert wel dat de bibliotheek inhoudelijk en/of financieel participeert aan de activiteit, dus dat de bibliotheek zelf actief meewerkt en niet louter als facilitator optreedt.

We bekijken in dit overzicht de voornaamste bibliotheekactiviteiten, al dan niet gegroepeerd, en analyseren de evoluties vanaf 2006. We gaan iets dieper in op de bibliotheekintroducties en de internetcursussen.

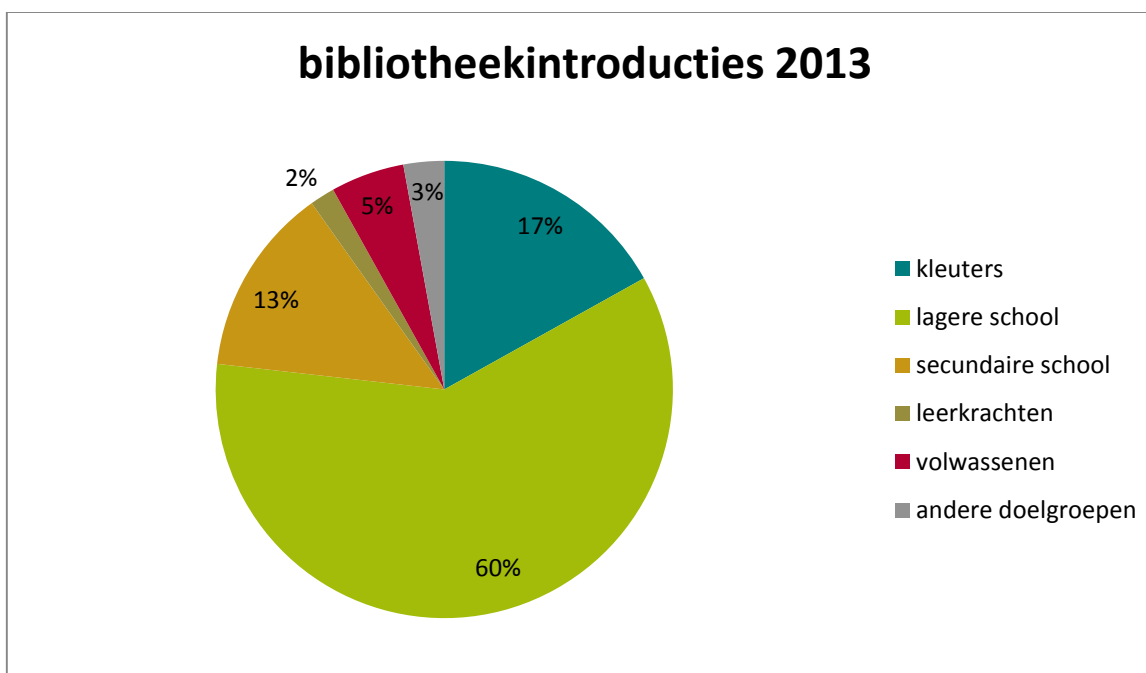
1. Bibliotheekintroducties

Het organiseren van bibliotheekintroducties en –instructies is in veel gevallen de meest voorkomende activiteit in een bibliotheek. Zodat in elke gemeente worden er op zijn minst wel enkele bibliotheekintroducties per jaar georganiseerd. Bibliotheken bieden vaak verschillende rondleidingen op maat aan voor verschillende doelgroepen: kleuteronderwijs, lagere en secundaire school, leerkrachten, maar ook voor andere specifieke doelgroepen zoals nieuwe inwoners, personen van vreemde afkomst, enz. We zien een stijgende trend in het aantal introducties tot 15 706 in 2013.

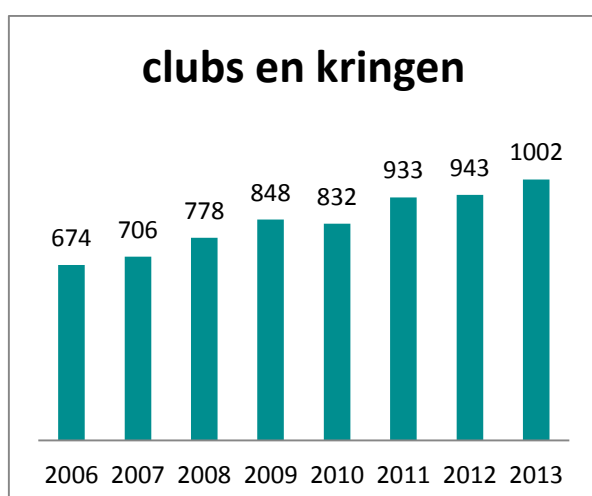
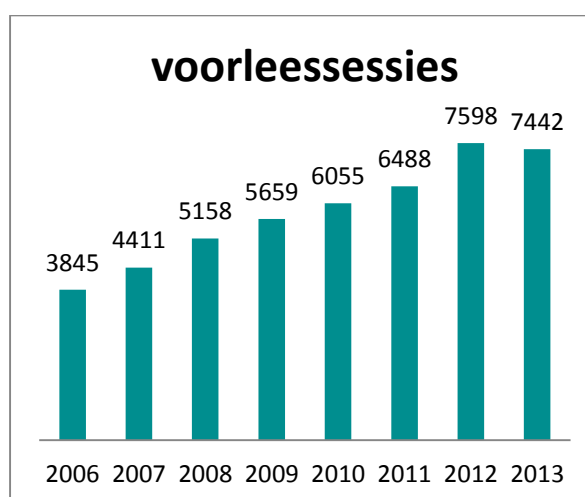
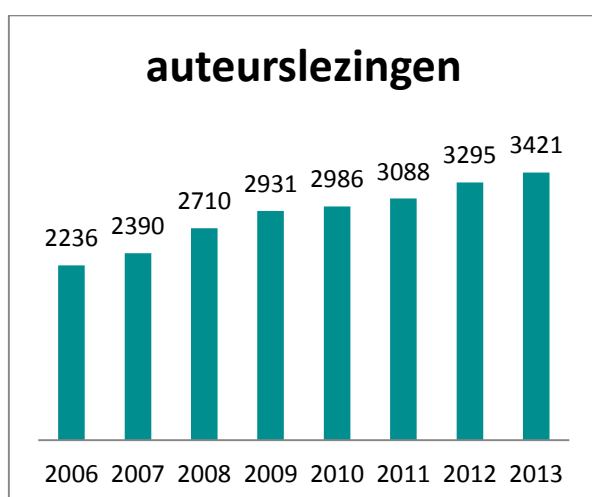
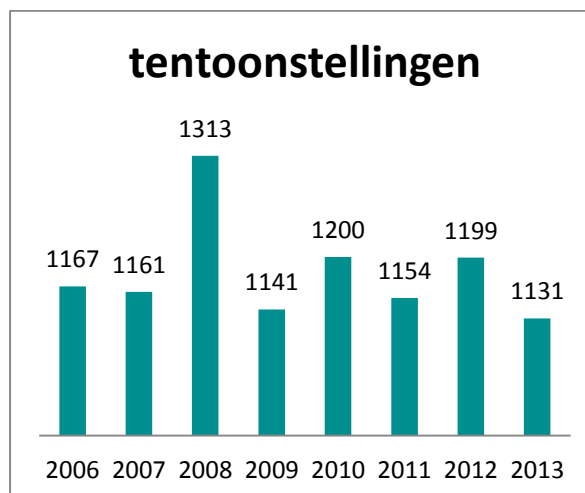
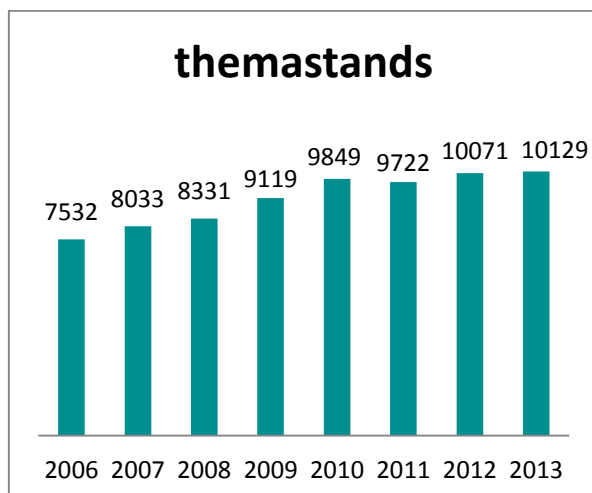

Als we de verschillende bibliotheekintroducties ten opzichte van elkaar afwegen zien we een vrij stabiele verhouding tussen 2006 en 2013. Als we de situatie in 2013 eens nader bekijken (zie grafiek hieronder) merken we dat meer dan de helft van alle bibliotheekintroducties georganiseerd wordt voor leerlingen van de lagere school. Als we daar de rondleidingen voor kleuters, leerlingen uit de secundaire scholen en leerkrachten bijrekenen valt op dat 89% van de bibliotheekintroducties wordt georganiseerd in het kader van onderwijs.

2. Activiteiten: evoluties 2006-2013

We bundelden een aantal bibliotheekactiviteiten:

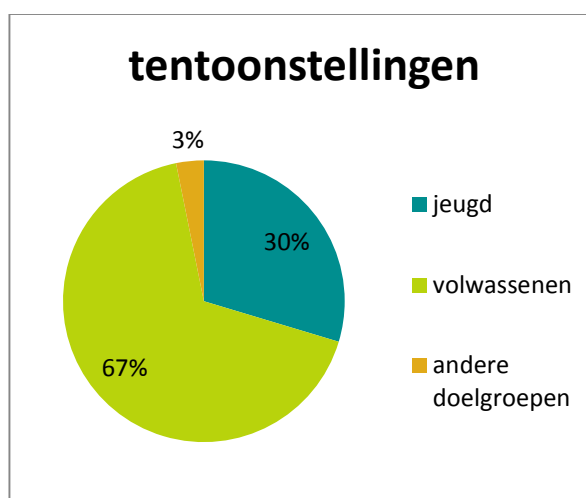
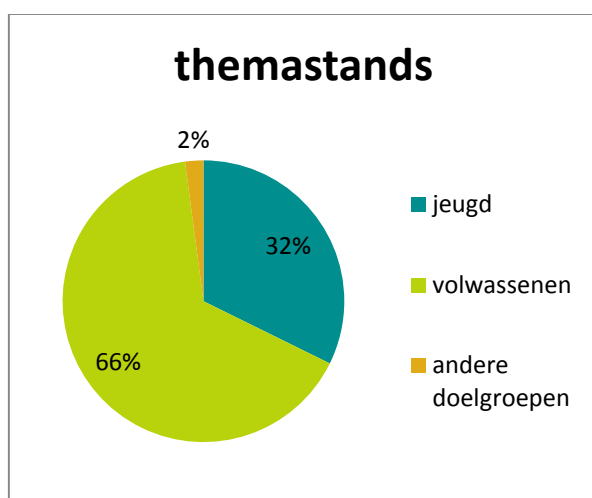

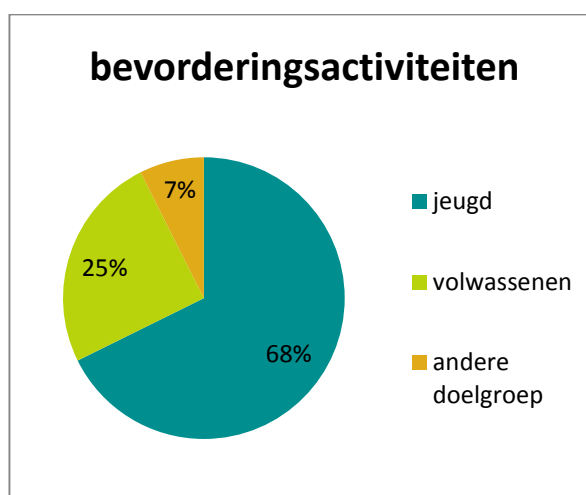
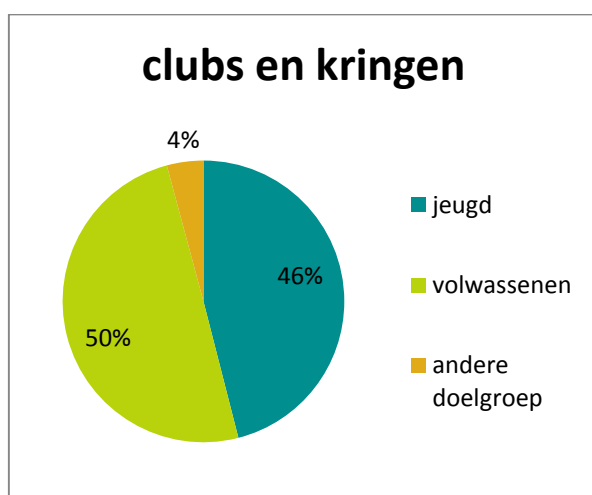
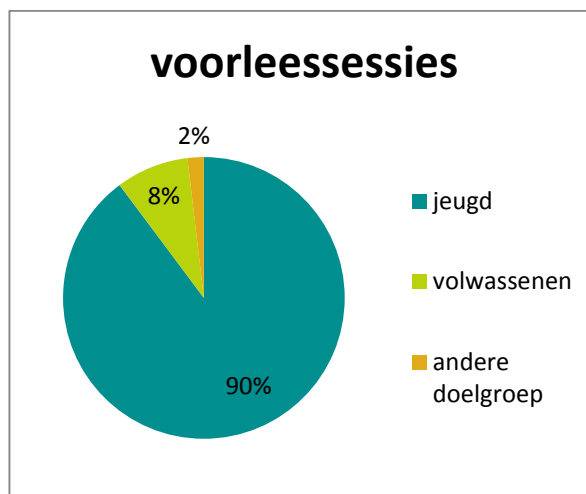
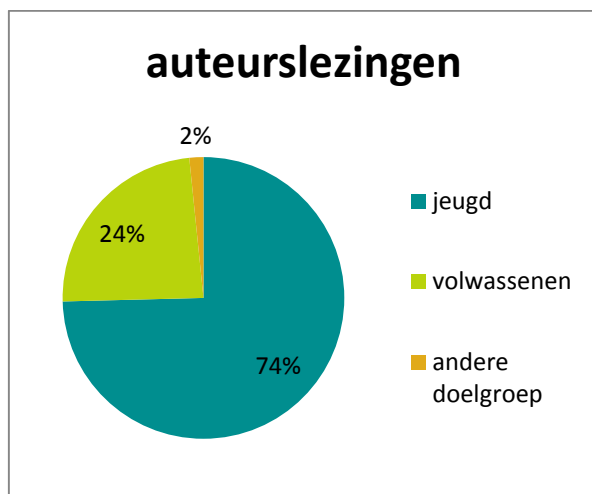
Bij auteurslezingen, clubs en kringen en bevorderingsactiviteiten zien we een stijgend aantal tussen 2006 en 2013. Activiteiten die in 2013 minder werden georganiseerd dan in 2012 zijn themastands, tentoonstellingen en voorleessessies.

Wat verstaan we onder?

- *Clubs en kringen: in de meeste gevallen gaat het om leesclubs of –kringen. Een leeskring is een kleine groep mensen die gedurende een periode van een aantal weken hetzelfde boek lezen. Ze komen daarna samen om te praten en te discussiëren over het boek. Er worden door de bibliotheken evengoed muziek- en filmclubs ingericht, waarbij muziekalbums of films worden besproken.*
- *Bevorderingsactiviteiten: meestal gaat het hier over leesbevorderingsactiviteiten. Leesbevordering in de bib focust op het leesplezier en het leren kennen van het brede bibliotheekaanbod. Dit kan vormgegeven worden op verschillende manieren. Maar er bestaan diverse bevorderingsactiviteiten, waarbij het gebruik van andere collectieonderdelen wordt gestimuleerd.*

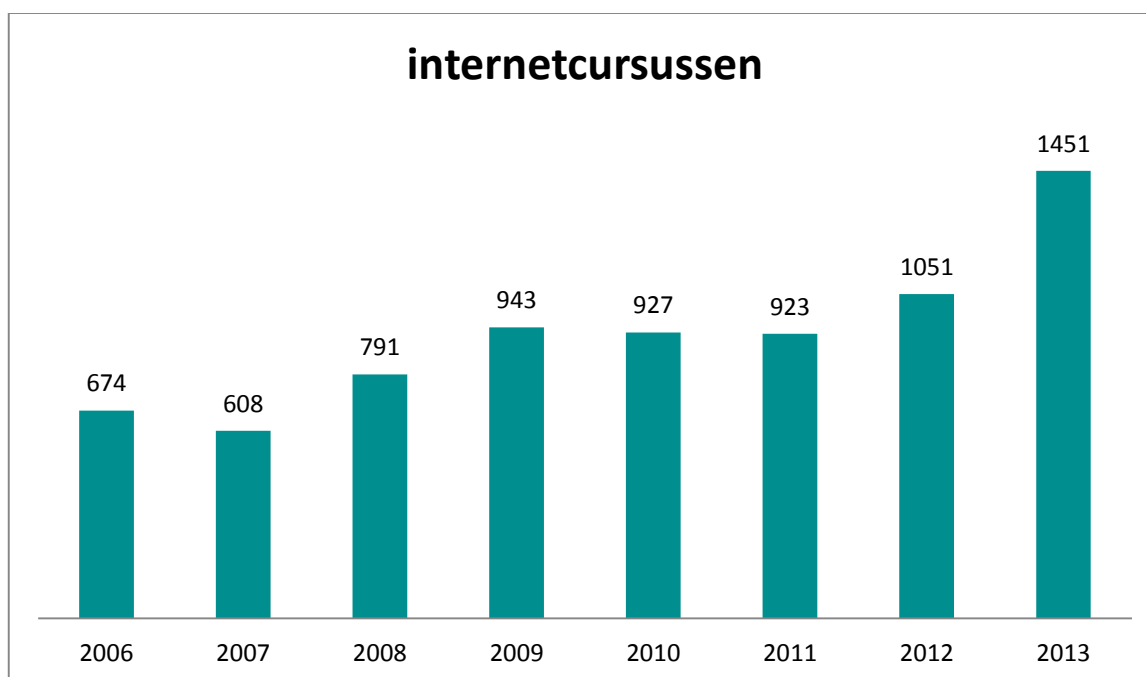
3. Activiteiten: Cijfers 2013

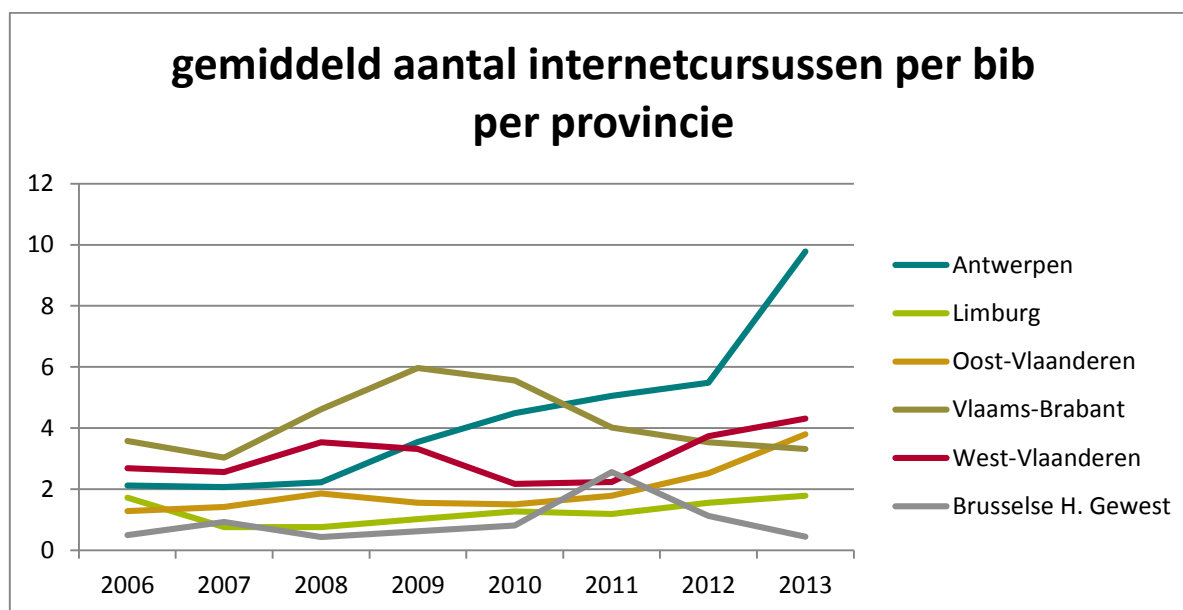
We stellen vast dat de doelgroep sterk varieert naargelang de activiteit. Als de bibliotheken themastands of tentoonstellingen organiseren, doen ze dat in de meeste gevallen voor volwassenen. Bij auteurslezingen, voorleessessies en bevorderingsactiviteiten richten ze zich dan weer eerder tot de jeugd. De lees-, film- of muziekclubs worden ongeveer even veel ingericht voor jeugd als voor volwassenen.

4. Internetcursussen

Het aantal internetcursussen dat door bibliotheken wordt georganiseerd is meer dan verdubbeld in de periode 2006-2013. Als een bibliotheek er al dan niet voor kiest om internetcursussen te organiseren is dat vaak een keuze die wordt ingegeven door de specifieke omstandigheden binnen de gemeente. Zoals: zijn er andere spelers binnen de gemeente die deze taak op zich nemen? Krijgt de bibliotheek deze opdracht opgelegd vanuit het gemeentebestuur? Is er vraag van de gebruikers? Is er in een naburige gemeente of stad al voldoende aanbod?

We deelden de gemeenten in per provincie en per inwonertal en kregen zo een duidelijker beeld van de verschillen tussen de gemeenten, maar nogmaals, met de nuancering erbij dat de omstandigheden binnen een gemeente er soms voor zorgen dat de bibliotheek die taak niet op zich hoeft te nemen.

Bekijk hier de evolutie voor alle bibliotheken van uw provincie (link naar Bios-rapportering):

[Antwerpen](#) (rapport nr. 2461)

[Limburg](#) (rapport nr. 2462)

[Oost-Vlaanderen](#) (rapport nr. 2463)

[Vlaams-Brabant](#) (rapport nr. 2464)

[West-Vlaanderen](#) (rapport nr. 2465)

[Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#) (rapport nr. 2466)

Gemiddeld aantal internetcursussen per bibliotheek volgens inwonertal:

	Gemiddeld aantal internetcursussen	Gemiddeld aantal internetcursussen per 10.000 inwoners
< 10.000 inwoners	1,08	1,52
> 10.000 < 20.000 inwoners	3,55	2,48
> 20.000 < 50.000 inwoners	5,38	1,84
> 50.000 inwoners	29,5	2,12

Uit de tabel blijkt dat hoe groter de gemeente, hoe meer internetcursussen door de bibliotheek in die gemeente worden georganiseerd. Enigszins logisch, aangezien de vraag vanuit het publiek enerzijds en de middelen en het personeel van de bibliotheek anderzijds ook groeien naarmate de gemeente meer inwoners telt. Maar als je het aantal internetcursussen afzet ten opzichte van het aantal inwoners van de gemeente krijg je een ander beeld. De bibliotheken in de kleinere gemeenten organiseren op zijn minst evenveel (voor gemeenten tussen 10.000 en 20.000 inwoners zelfs meer) internetcursussen per inwoner van de gemeente.

5. Deelnemers activiteiten

We beschikken niet voor alle bibliotheken over gedetailleerde gegevens van het aantal deelnemers aan de activiteiten, aangezien het registreren hiervan in Bios2 optioneel is. Bij de meeste activiteiten registreert bijna de helft van de bibliotheken die aantallen wel via Bios2 (tentoonstellingen zijn hierop de uitzondering), waardoor we toch een vrij duidelijk beeld krijgen van de deelnemersaantallen per activiteit. We sommen ze hieronder even op:

Gemiddeld aantal deelnemers per activiteit:

		Bibliotheek- introducties	Tentoon- stellingen	Auteurs- lezingen	Voorlees- sessies	Clubs en kringen	Bevorderings activiteiten	Internet- cursussen
2006	A	50%	12%	62%	55%	79%	39%	64%
	D	17	224	46	17	10	42	8
2007	A	40%	19%	55%	48%	48%	36%	67%
	D	18	156	52	20	12	37	9
2008	A	42%	19%	53%	45%	53%	33%	63%
	D	18	165	46	18	12	38	8
2009	A	41%	12%	54%	48%	51%	44%	72%
	D	18	332	48	19	13	40	7
2010	A	46%	18%	46%	45%	46%	45%	69%
	D	17	247	48	18	13	38	8
2011	A	48%	15%	44%	43%	36%	34%	22%
	D	17	113	46	17	11	43	8
2012	A	42%	18%	40%	37%	35%	33%	19%
	D	17	312	49	14	11	39	9
2013	A	42%	16%	38%	41%	32%	33%	21%
	D	18	360	46	18	10	41	10

A= percentage activiteiten waarvan we deelnemerscijfers hebben ; D= gemiddeld aantal deelnemers per activiteit

Uit die tabel blijkt dat het aantal deelnemers zeer afhankelijk is van het type activiteit.

We kunnen de gegevens op jaarbasis ook extrapoleren naar alle bibliotheken. Nogmaals de melding dat we niet voor alle bibliotheken cijfergegevens hebben waardoor dit louter een theoretische oefening is, maar de cijfers tonen wel aan dat het bereikte publiek in Vlaanderen toch vrij ruim is.

Bereik deelnemers bibliotheekactiviteiten 2013:

Bibliotheekintroducties: 240 969

Tentoonstellingen: 342 111

Auteurslezingen: 189 773

Voorleessessies: 133 258

Clubs en kringen: 13 084

Bevorderingsactiviteiten: 311 148

Internetcursussen: 35 331

Links

Hieronder vindt u een aantal verwijzingen naar websites met informatie m.b.t het organiseren van activiteiten door openbare bibliotheken:

- <http://www.locusnet.be/portaal/Locus/Publiekswerking>

Op de website van LOCUS zijn er, in de rubriek publiekswerking, heel wat tips, praktijkvoorbeelden, werkgroepen en campagnes terug te vinden. Onder meer over informatiegeletterdheid, leesbevordering, leesgroepen, enz.

- <http://www.bibliotheek.be/activiteiten>

Via bibliotheek.be kunt u steeds activiteiten bekend maken.

- <http://kenniskantoor.bibliotheek.be/>

Hebt u een vraag over het organiseren van activiteiten of hebt u net tips collega's, pols dan even op kenniskantoor.

- <http://www.siob.nl/bibliotheekmonitor/trends-bibliotheken/maatschappelijke-verankering/leerfunctie-bibliotheken/item56>

In Nederland wordt het educatief aanbod van de bibliotheken naderbij bekeken. Hier geen detailgegevens per bibliotheek, maar algemene cijfers over de sector.

Meer info bij dit document?

Agentschap Sociaal-Cultureel Werk – Afdeling VOLC
Arenbergstraat 9, 1000 Brussel

www.sociaalcultureel.be

Lynn Moerenhout – 02 553 41 18 – lynn.moerenhout@cjsm.vlaanderen.be

Maarten Vandekerckhove – 02 553 42 29 – maarten.vandekerckhove@cjsm.vlaanderen.be

Of raadpleeg onze rapporteringswebsite: www.bibliotheekstatistieken.be